

Liliana BADEA – CÂRSTEA

(aramabcl@gmail.com)

Liliana Badea – Cârstea s-a născut la 19 aprilie 1959 în Târgoviște, un oraș încărcat de istorie, reședință și capitală domnească a Țării Românești vreo 300 de ani, unde „se îmbină poate cele mai multe elemente istorice și culturale românești autentice din țară” (www.autoboca.ro).

Deși și-a ales meseria de inginer IT, sufletul ei erupe din când în când în versuri frumoase de o profunzime rară, devenind o voce importantă în lirica feminină a literaturii române de după 2000.

Volume publicate: „*Regrete*”, Editura Etnous, Brașov – 2010; „*Umbre*”, Editura „Emma”, Orăștie – 2013; „*Gânduri*”, Editura Editgraph, Buzău – 2017;

Antologii: „*Ceasuri de mătase*” – Antologie de poezie Negru pe Alb, Armonii Culturale, Adjud – 2013, prefață prefată prof. Constantin Gr. Goga; „*Petale de suflet*” – Antologie de creații literare „Negru pe alb”, Editura Editgraph, Buzău – 2014; „*Privește visând, iubit*”, Editura Editgraph, Buzău – 2014, prefață prof. Emilia Popescu Rusu; „*Cu tine în gând*” – Antologie de poezie românească, Editura Liric Graph - 2015; „*Obraji de magnolia / Visi di magnolia*” – Antologie de poezie româno – italiană, Editura Editgraph, Buzău – 2015, prefață Giovanni Monopoli – Italia, cu lansare în Bari – Italia și la București - România; „*Scrieri pentru istoria literaturii române*”, Editura Editgraph, Buzău – 2015; „*Sub curcubeul prieteniei / Sotto l'arcobaleno dell' amicizia / Sob a amizade de arco – iris*”, Editura Liric Graph, Brăila – 2016; „*Parfumul unei noi primăveri / Nuovo profumo di primavera*” – Antologie de poezie

contemporană româno – italiană, Editura Liric Graph, Brăila – 2017, cu lansare la Bari – Italia și la Maliuc – România; **„Iubiri înrouate”** – Antologie de poezie românească, Editura Liric Graph – 2017, prefață Trandafir Sâmpetru; **„Versuri pentru Eminescu”**, Editura Dandes Press, Drobeta Turnu Severin – 2017; **„Pod de flori și pod de dor”**, antologie internațională de poezie, Editura Liric Graph – 2017; **„Antologia literară a revistei Eminesciana”** – Mihai Cătrună - 2017, prefață prof. redactor Mirela Tolbaru; **„Versuri alese de Christian W. Schenk”** – Antologie poetică, Editura Dionysos, Germania – 2018; **„Vara cuvântului”** – Antologie literară, Editura eCreator, Baia Mare – 2018; **„Antologia Campionatului Mondial de Poezie”**, Editura Liric Graph – 2018; **„Parfumul clipei – Frumosul românesc în alb de versuri”**, Editura Scriitorilor – 2018, prefață Cristina Sava, critic literar; **„UT SIS POPULUS” – Să fim oameni**, Editura Contraste Culturale – 2018, Izabela Tanasa; **„Scriitori români uniți în cuget și simțiri la centenarul mării uniri”**, Antologie literară coordonată Eugenia Gavrilesco – Enescu, Editura Editgraph, Buzău – 2018; **„Gocce di Memoria”** – Antologie Poetica, Editura Poesis 2018 – 2019 – Italia (Antologia Concursului de poezie „Gocce di Memoria 2019”); **„Poeți și prozatori roman, în regal eminescian”**, Antologie literară coordonată de Eugenia Gavrilesco – Enescu, Editura Editgraph, Buzău – 2018; **„Tabăra de vară – Grai Românesc”**, Editura Liric Graph – 2019; **„Antologia Campionatului Mondial de Poezie”**, Editura Liric Graph – 2019; **„Antologie der Weltschriftsteller – World Literature Academy”**, Editura Liric Graph – 2019; **„Învăarea cuvântului”**, Antologie literară, Editura eCreator, Baia Mare – 2019;

Reviste: „Negru pe Alb” – Revistă de cultură – Director Elena Vornicescu (Republica Moldova) – 2014; **„eminesciana – revista eternului frumos”** (nr. 5, 6, 7, 8) – 2017, 2018 – revistă de cultură editată de Mihai Cătrună; **„Amprentele sufletului”** redactor șef Eugenia Gavrilesco – Enescu; **„Poezii pentru sufletul meu”** – Revistă de literatură, artă și cultură – editată de Celestium și Globart Universum (fondată în 2018 în Montreal, Canada).

Premii literare: „Concursul Internațional de poezie și proză”, Italia 2016 – **Premiul Associazione Culturale Onlus Poesis** – Italia, Bari; **Concursul Național „Gala Poeziei de Dragoste”**, Ediția a II – 2017, mențiune; **„Premio Letterario Internazionale Corona”**, Ediția a III-a, Italia 2018 – premiul III la secțiunea „Poezie inedită” și mențiune de onoare la secțiunea „Poezie inedită” cu temă impusă: poezia cuantică; **„Campionatul European de Poezie”** - 2018 – Premiul special al juriului; **Premiul I** – Concursul internațional **„Premio Letterario Internazionale Corona/ Premiul Literar Internațional Corona”** 2019, ediția a IV-a – Italia; **Premiul I** – Concursul internațional **„Premio Letterario Internazionale <<Gocce di Memoria>>** 2019 – ediția a V-a – Italia, Taranto; **Premiul Special al Juriului** – **„Campionatul European de Poezie – 2019”** – România; **Premiul cu titlul de merit: „Formidabil – Diplomă de Excelență”** – **„Concursul Gala : Gala Artelor la ceas Aniversar” 2020**, secțiunea Creații literare – Canada;

Postări pe site-uri literare: www.ecreator.ro; <http://autori.citatepedia.ro>;

<http://amprentesufletului.blogspot.com>; <http://danluciancorb.blogspot.com>;

<https://books.google.ro>;

Referințe critice: „Volumul de poezii „UMBRE” de Liliana Badea-Cârstea are idei profunde, în excelent înveliș stilistic. Rar se întâlnește un volum de versuri atât de bine gândit, atât de bine structurat, cum este „UMBRE” de Liliana Badea-Cârstea, apărut la Editura „Emma”. Într-o concepție unitară, încheată, distinctă și clară despre problemele esențiale din viața de toate zilele, autoarea se oprește asupra fragmentelor mai importante, mai legate de frământările actuale ale omului, de unde ia seva încântătoarelor sale versuri. Încântătoare, pentru că sunt pline de substanță, transmit un mesaj de aplecare asupra adevărului, frumosului, purului, seninului, sunt îmbrăcate într-o haină stilistică de sărbătoare și captează cititorul dornic de delectare spirituală.” (Dumitru Dănăilă – prefață la volumul „Umbre”)

„Substanță, sensibilitate, rafinament liric. Înainte de a deschide volumul „Gânduri” al doamnei Liliana Badea, apărut de curând la Editura „Liric Graph”, știind firea calmă, cuminenția autoarei, aș putea spune, lipsa dorinței de preamărire, mă așteptam să regăsesc sobrietate, substanță a ideii și mesajului poetic, manieră elegantă de a-l susține prin versuri incitante, care creează o puternică stare emoțională și invită la meditație. Asta am și întâlnit în gândurile adunate pe circa cincizeci de pagini de delectare spirituală. Da, delectare, pentru că tot ce se înfățișează pe acest spațiu restrâns este fermecător. Totul, de la idei îndrăznețe, desprinse din freamătul cotidian, cu bunele și relele sale, dar mai ales cu bunele, până la maniera clasică, odihnitoare, de prezentare a lor, aduce frumosul, dragostea de viață și de oameni, încrederea în ziua de mâine, în viitor. Totul aduce bucuria de a ne vedea biruitori în luptele pentru înălțare spirituală, pentru afirmarea valorilor unanim recunoscute drept purtătoare de lumină și adevăr, de bine și puritate.” (Dumitru Dănăilă – prefață la volumul „Gânduri”)

„Datoria cea mai înaltă este să te dăruiești cititorului, pentru a îmbogăți cu puținul de care te poți învrednici, pentru a contribui, oricât de modest, la lucrarea de transformare a omului în sensul exigențelor umane actuale. Poeta Liliana Badea ne arată [...] o altă viață, un alt drum, un drum pe care ar trebui să mergem, cel al fericirii fără decepționismul actual, unde este nevoie de o renovare a ființei noastre umane.” (Ioana Popescu)

„Se spune că rănila sufletului se vindecă cu poezie și dragoste... iubește ca să fii iubit... iartă ca să fii fericit! În cărțile Liliane Badea descoperim o lume aparte, o lume creată dincolo de imaginație și vis unde iubirea e o binecuvântare de la Dumnezeu... Cei care au parte de ea nu o știu aprecia la adevărata ei valoare... iar cei ce nu cunosc sentimental acesta minunat și-ar da și viața pentru o clipă de iubire!...” (Trandafir Sîmpetru – președinte Uniunea Mondială a poetilor din România)

„Gândurile Liliane Badea despre o lume, în viziunea poetei, a „zgomotelor fără forme”, esențializează sentimentul iubirii, desenându-și vorbele pentru a fi auzite și văzute de întreaga omenire. **Copacul albastru**, (culoare asociată cu serenitatea, infinitatea, calmul, spiritualitatea) alături de toate celelalte simboluri (lună, cer, pământ, ape) întregeste tabloul iubirii – filon al creației – unind „cer și mare, văzduhul, lutul sfânt” și relevând acestui sentiment o multitudine de posibilități.” (Liliana Liciu – Liga Scriitorilor din România)

„Lumea exterioară, terestră și cosmică se mulează pe dor, chemări, melancolii, așteptări, iluzii, vise, despărțiri, săruturi, melomanii și coregrafii... În diferitele momente al zilei... cu înserări vespérale sau selenare, căderi de frunze și iluzii, gând de noroc și de nenoroc... culori redundante sau caudate... obsesive... transcendente sau imanente...” (prof. Constantin Gr. Goga)

„... inspirată din propria substanță își asumă cu discreție sentimentele. Zidită într-un monolog, cheazășie a creației, autoarea face jocul destinului. [...] Memorabil în lirica sa este prezența dorului de înalt, de ideal. Viziunea plastică – pusă în valoare prin juxtapunerea ideilor are rol nuanțator. [...] Senzitivă, imprimă versului classic o nuanță de muzicalitate. Visătoare își regăsește căile inimii cu temerea de-a nu se sfârși visul... [...] Purtată de sentimente, trece hotarele ființei, coborând până la geneză și dintr-o profundă regăsire fințială, se reîntrupează în chip poetic.” (prof. Emilia Popescu Rusu)

„... merge într-o călătorie de vise, acele vise care însoțesc o viață, frământând tinerețea cu dialogul, o discuție cu natura, care trăiește cu lumea care o înconjoară, lăsându-se legănată de un nor care survolează cerul adunând amintiri printre umbre și tăceri, acele amintiri care poposesc pe clapele pianului, dăruind sublime note în acea legendă de existență, care se citește în cărțile propriei istorii, ale propriului pământ, mângâindu-l cu brațele pline de dragoste.” (Giovanni Monopoli)

„Versurile sunt pline de emoții puternice și sentimente profunde, fiecare poezie comportând o suită de motive, semnificații și ipostaze proprii.” (prof. Mirela Tolbaru – redactor la Antologia litară a revistei „eminesciana”)

„Cu inflexiuni coșbuciene și chiar note descriptive alexandriene a anotimpului alb, registrul îmbucurător al tablourilor animate demonstrează că dimensiunile spațiale ale pitorescului, însumat trăirilor interioare, fie ele uneori discordante, fantastica lume a iernii tăcute reiterează grația până la un << dincolo al vederii >>.” (Cristina Sava – critic literar)

Liliana Badea, Regrete, Editura Etnous, Brașov – 2010. Pornind de la titlul acestei cărți, primul poem „**Atunci...**” condesează ideea, autoarea se detașează și vorbește despre un timp edenic, când viața era pură și fără griji și parcă îmi vine să cred că acel timp încifrat este copilăria. În viața unui om copilăria este un tărâm pur, fără durere, plâns, noapte și fără tăcere, precum duios transmit versurile „*Atunci când nu știam ce-nseamnă / Durerea*”; „*Atunci când nu știam ce-nseamnă / Să plângi cu tot și toate*”; „*Atunci nu era noapte, / Nu era negru și nu era tăcere. / Atunci...*”.

Deși acest prim volum este considerat „debut” eu spun că nu pare a fi cartea unui debutante. Când afirm acest lucru mă gândesc că poemele publicate arată că autoarea a străbătut un drum lung și printre multiple căutări și-a găsit calea și a conștientizat registrul poetic care o prinde cel mai bine. Mesajul transmis este mai precis și mai matur deoarece a debutat editorial destul de târziu, când a ajuns să știe exact ce scrie și pentru cine scrie. Versurile ei nu sunt pentru cititorii de rând și când spun asta nu vreau să jignesc pe nimeni și nici să fiu acuzat de discriminare, dar poemele ei sunt clar adresate cititorilor înrâiți de poezie și

pentru „șoarecii” de bibliotecă, adică pentru cei care preferă liniștea cărților în detrimentul altor îndeletniciri zilnice.

Poeme profunde care păstrează ideea filosofică a trecerii noastre prin această lume ce pare mai degrabă o călătorie inițiată a sufletelor noastre, prin care autoarea transmite ideea că viața aceasta este unică și după nu mai există nimic „*Și trec, și îndrăznesc încă speranța / Și trec, trecând, către nimic.*”. În această experiență inevitabilă a vieții noastre pe acest pământ nu lipsesc întrebări grave precum în poemul „**Până când ?**” cu versuri care îți fac pielea de găină „*Se-aude târșăitul picioarelor pe jos, / S-aude - ca un cântec frumos, / Se-aude încă suflarea, greoi, / Se-aud încă ale lor suflete, nevoi, / Se-aude încă... viața...*”.

Poetul român, din Republica Moldova, Grigore Vieru, a impresionat profund pe toți românii și în special pe creatorii de poezie. A-l evoca pe acest demn urmaș al lui Eminescu induce invariabil povara ruperii de țară și blestemul rusesc, care a ciuntit trupul României Mari prin cucerirea Basarabiei fără nicio rezistență din partea autorităților române, de parcă au fost hipnotizați „*Rămâne în urmă speranța de țară / Cu istoria mută și privirea amară // Și mii de români veniți către el / Revarsă spre Prut adierea de flori / Basarabia, România, peste vremuri, surori !*”.

Mai remarc un stil complex, care la prima vedere pare simplu, dar în realitate prin puține cuvinte, alese cu grijă, transmite un mesaj de neputință în fața trecerii timpului „*Aștept. / Și toate se sting! / Mereu.*”.

Tema principală a acestui prim volum este timpul cu toate implicările în viața noastră și descoperim în poemul „**Adun**” o definiție poetică a teoriei relativității, care la urma urmei ne pune serios pe gânduri „*Adun în fiecare clipă / Câte o zi. / Când sunt prea multe / Le arunc în spatele casei / Și o iau din nou / De la început. / În spatele casei mele / A crescut un munte alb...*”.

Când vorbește despre noapte, descoperi spiritul feminin trădat de versul „*Tăcerea mă doare*” și o continuare a acestei tăceri „*Natura / Mă învăluie nevăzută, / Și dispar....*”, ne arată legătura dintre noapte și tăcere și tăcerea definitivă.

Un poem dezvăluie cu cinism crezul poetei, care apreciază prezentul și modul cum o spune ne arată o aplecare definitorie spre științele exacte, dar cuvintele alese cu mare grijă ne arată dimensiunea mesajului atemporal, care este legat de timp „*Astăzi sunt. / Măine nu mai este NIMIC / Și fumul se ridică, născând din nou, / Pe astăzi și pe ieri*”.

Ca și o continuare a poemului „**Acum, astăzi**” în poemul „**Noi**” se repetă același mesaj, dar spus altfel, parcă mai pe înțelesul tuturor „*Măine / Este ziua de astăzi care nu s-a născut încă. / Astăzi / Este ziua de ieri / Care va fi. / Noi suntem astăzi, ieri / Și mâine, astăzi / Și nu ne vedem / Niciodată.*”.

În mare parte poemele sunt scurte, dar transmit o încărcătură emotivă puternică. Regretul că uneori în viața noastră am alungat poate pe cel ales, poate pe cel menit să fie a

doua jumătate creează într-adevăr o atmosferă îmbâcsită de regrete „Cineva a bătut / La ușa mea. / Cu sufletul l-am auzit / Cu aerul l-am văzut / Cu mâna l-am alungat / Astăzi plâng...”.

Despre tristețe spune cu un timbru grav, prin analogii de cuvinte transmite un mesaj apăsător despre golul lăsat de cel care a plecat „Nimeni nu mai cântă / De când a plecat.”. Putem vedea și simți cum tristețea se transformă în tăcere, iar tăcerea care se scurge ușor pierzându-se în depărtare „Și întunericul se lasă iar / Și lumina de duce din nou / Și tăcerea este mereu / Aceeași, singură, / Depărtarea.”.

Cu fiecare poem citit descoper modalități noi prin care sufletul feminin poate fi privit și în același timp simțit și poate înțeles. Într-un poem am descoperit un simț uman, auzul, este ridicat la mare rang și amplificarea auzului într-un areal dominat de liniște exclude vederea „E prea multă liniște în jurul meu. / Prea multă. / Aud greierii, / Aud apa, / Aud cerul, / Aud stelele... / Aud aerul... / Nu văd nimic !”.

După anul 2.000 s-a accentuat o teorie a conspirației privind răsturnarea adevăratelor valori culturale – sociale și științifice din România. Nevrând să rămână în afara acestei probleme grave în poemul „**Inversări**” își prezintă propria teorie, care în opinia mea este foarte aproape de realitate, ca să nu spun că este adevărul însuși prezentat într-un model poetic „Nimeni nu vrea să știe nimic, / Toți vor numai să explice. / Nimeni nu înțelege, / Dar toți aud ce se zice. // Și totul este bine în rău / Și totul crește de sus în jos / Și toate sunt perfecte... / Pentru cei care le cultivă în hău !”.

Un poem m-a obligat pur și simplu să privesc într-un anumit fel amintirile. Recunosc că până acum nu mi-a trecut prin minte că toți cei care au generat amintiri frumoase până la urmă le-au luat cu ei când au plecat. În fond ce sunt amintirile decât simple decoruri care au mai rămas după ce cei dragi nouă au plecat care încotro „Nu mai pot să râd. / Am prea multe amintiri vesele / Pe care toți cei care au plecat / Le-au luat cu ei. // Au luat câte un zâmbet, / Câte o răsuflare, / Nu mai am cu cine să râd / Îmi aduc aminte și mă doare.”.

O definiție filosofică a bătrâneții asemuită cu toamna vieții este pasul făcut înainte de iarna vieții, ca să nu spun în mod direct sfârșit „Deodată totul îngheață, / E alb și nemișcat, / Și nu mi-a mai rămas nimic altceva / Decât sufletul rece.”.

Tema filosofică a existenței umane se repetă cu înverșunare, iar mesajul poetic este mereu transmis printr-o multitudine de forme precum în poemul „**Începuturi**” – „Orice copil crede / Că lumea a început / Odată cu el. / Orice bătrân / A fost odată copil. / De cât de multe ori / A început lumea !”.

Accentuarea regretului, acest sentiment care macină sufletele, l-am descoperit în poemul „**Am crezut**”, unde autoarea își trece amărăciunea prin fața ochilor noștri și ne spune că nu poate cu un gând să schimbe ziua de mâine, spaima de a nu putea cu un fior să încălzească marea de gheață și neputința să aline durerile sufletului cu lacrima, iar suflarea și-a dorit-o „Să dau viață nemuririi.”. În acest poem descoperim femeia, care a crezut că poate schimba lumea,

prin felul cum o vede și cum prețuiește dorințele ei cele mai ascunse și cele mai umane altruiste.

În același context am îndrăzneala să alătur și poemul **„Am visat”**. Trecerea de la un clișeu generic *„Să ating norii cu degetele”* și până la pădurea cu brazi, pare mai degrabă un mesaj ecologic, dar pus sub semnul invariabil al visului se încadrează la regret, sugerând că aceste dorințe nu au fost niciodată îndeplinite.

O carte de poeme care te obligă să pui întrebări și să găsești răspunsuri nu numai în sufletul tău, te obligă să descifrezi mecanica vieții și energia sentimentelor, pentru că înainte de toate suntem „trestii gânditoare de lumină” rătăcite într-o nouă realitate de manipulare și de degradare a sinelui.

Poate că vindecarea morală va veni și din partea celor care scriu poezie, sufletul lor depășind neputința de rupere față de un sistem sălbatic bazat pe o economie de consum și pe principiul sclavagismului modern.

„Umbre”, Editura „Emma”, Orăștie – 2013. Al doilea volum de poeme vine să întregască imaginea universului poetic propus de Liliana Badea. Pornind de la esența titlului **„Umbre”** te așteapți să descoperi noi elemente din viața autoarei care au marcat-o profund.

Când mă gândesc la „umbre” mă gândesc la „urme”, nu la ceva fizic ci la ceva legat de psihicul nostru. Periplul începe cu mama și prin versuri de-o gingășie rară reușește să ne gândim la cea care ne-a zămislit, la cea care ne-a simțit pentru prima dată pulsul lângă inima ei și uneori ne-a udat obraji cu lacrimi de iubire *„Simt mâna Ta pe fruntea - încinsă / Și lacrima-Ți sfințită”*.

„Vorbe care dor”, un poem care prefigurează modificările la nivel planetar și psiho-social, care parcă se accelerează tot mai repede și rămân doar vorbele *„Sunt numai vorbe care dor, / Și-acum nimic din ce a fost / Nu va mai fi la fel cum ar fi fost,” și în antiteză versurile „Și de acum, nimic din ce va fi / Nu va mai fi cum va fi fost. / De n-ar fi fost... / De nu ar fi...”* care întărește această teamă față de necunoscut și puntea de legătură este doar „cuvintele care dor”. În aceeași linie se încadrează și poemul **„Cuvinte nespuse”**, care sunt într-o strânsă legătură cu *„Trăiri netrăite”* sau *„Simțiri ascunse”* și această reținere ne macină trupul și sufletul până devin umbre.

Fără nicio îndoială, fiecare dintre noi ne gândim de multe ori la toate greșelile noastre făcute *„cu gândul, cu vorba și cu fapta”*, mesaj descoperit în poemul **„Mă ceartă gândul”**.

Cum avansăm în vârstă apar schimbări inevitabile, de la fizic la intelect și cum spune versul *„Suntem tot noi, dar alții”* și periplul nostru prin această lume zbuciumată crează un cerc vicios al vieții, care reiese din versurile *„Dar trecători ca apa, / Ca fulgul din înalt / Și ne topim... / / Și alții se-ntorc în noi / / Și suntem din nou, alții.”*

Versuri cutremurătoare ne arată că autoarea este preocupată de ființa umană efemeră și neputința de a înțelege această fragilitate *„Cu fiecare bătaie de aripă / De fluture, de pasăre,*

de speranță, / Se duce-o clipă de vecie, / Trece o umbră de viață.”. Există premise că dacă ar putea trece peste aceste întrebări există șansa să se bucure de viață, dar răspunsurile sunt prea grave și condamnă la un univers fără speranță „Picură timpul în jurul meu... / Aș vrea din nou să pot ! / Mi-e sufletul pustiu și greu / De tot. // De ieri și de azi, // Mereu.”.

Într-un poem am descoperit protestul specific celor care scriu literatură. Prin simțurile amplificate ei văd foarte multe și au curajul să o spună clar fără ocolișuri „*Suntem noi cei care râdem / De a noastră neputință / Și în loc s-o dăm de-o parte / Ne-adâncim în umilință?*”// *Suntem noi cei care-așteaptă / Fără vis, fără speranță, / Și de teamă și durere / Ne târâm întreaga viață?*”// *Sunt câțiva ce-și râd întruna / Și de lacrimi și de noi! / Răutatea și minciuna / Ne afundă în noroi.”. Surprinzător autoarea găsește soluția, care depinde numai de noi, una simplă fără sânge, doar cu o stingere a unui segment de memorie „Noi suntem cei ce odată / Vom ieși din nepăsare / Și pe-aceia rânduri, rânduri / Îi vom șterge în uitare.”.*

Câți dintre noi nu ne-am gândit ce se află dincolo de orizontul înțelegerii umane. Întrebări existențiale, care au marcat viața oamenilor de știință și a semenilor care scriu. Nu pot să nu remarc că aceste întrebări despre ce va fi „după” generează un răspuns pe măsura celui care întreabă „*La marginea nisipului / E marea, / La marginea apusului / E răsăritul, / La marginea vieții / E uitarea, / Nesfârșitul.”.*

După frământările privind rostul omului și al universului era firesc să-i tresare inima și la frământările interioare: poate că era normal ca frământările interioare să primeze. Oglindirea acestor frământări interioare pline de o energie a disperării pot fi observate în versurile „*Mi-am strigat tinerețea în soare și-n val, / Mi-am cântat frumusețea în mare, pe mal,*” și „*Mi-e foame de cântec, de tot ce s-a scris*”. Oscilația dintre amintirea unei stări rămase în urmă și o invocare a dorinței de liniște e definiția unei vieți trăită la maxim, care după ce a trecut printr-o mulțime de dorințe neîmplinite nu mai vrea decât liniște pentru a-și ascunde teama și durerea „*Mi-e sete de liniște, mi-e dor de tăcere, / Mi-e teamă de frică și frică de durere*”.

Versul „*În fiecare clipă suntem mai săraci*” este plin de înțelepciune, în clipa în care ne naștem suntem cei mai bogați și după, cu fiecare clipă pierdută, cei mai săraci. Jocurile de cuvinte sunt convingătoare și aș putea spune că stârnesc nedumerirea, mai precis te obligă să gândești la ce nu ai mai gândit până acum „*Și cu fiecare zi suntem mai departe / Și cu fiecare clipă suntem mai aproape.*”.

Este normal să ne preocupe universul în care trăim și constatarea firească „*Întunericul naște lumina*”. Teoria nașterii seminției noastre printre stele prinde tot mai mult contur „*Venim dinspre stele și mergem către ele*”. Apostolul Ioan în Evanghelia lui adaugă celor două elemente întuneric și lumină cuvântul „*La început a fost Cuvântul... Cuvântul a fost la început... El a fost Creatorul lumii...*”, dar fără cele două elemente ale hoasului nu ar fi fost nimic. Mi se pare remarcabilă poziția autoarei „*Ce va fi și ce a fost, vremelnic. / Suntem suspendați între lumi paralele, / Între lumină și întuneric*”.

După o „tinerețe furată” era normal să aducă în fața noastră idea gândită de toți cei care scriu și au depășit mai multe etape de cunoaștere spiritual, mai ales pentru cei care au atâtea de făcut și timpul necruțător nu le ajunge să realizeze tot ce și-au propus. Modul cum o spune „*Avem atât de puțin timp / Și-atât de scurt e și subțire,*” nu este umilitor, doar o conștientizare cinică privind această trecere a unei ființe gânditoare prin această respirație divină numită viață „*Voi pleca fără urmă și fără zgomot / Mă voi întoarce de unde am pornit / Și fără umbră, sub al picăturilor ropot, / Mă voi opri și mă voi pierde în nesfârșit.*”.

„**Gânduri**”, Editura Editgraph, Buzău – 2017. După „Regrete” și „Umbre”, Liliana Badea în cel de-al treilea volum „Gânduri” continuă seria de confesiuni axate pe dezvăluirea gândurilor cele mai tainice și pot să afirm fără tăgadă că cel de-al treilea volum este cel mai bun, dar judecat împreună cu celelalte două luat separate pare un colier incomplet, ceea ce implică un efort din partea celui care iubește sau studiază poezia, este obligatoriu să citească volumele de poeme în ordinea apariției și numai așa poate să pătrundă în țesătura mesajelor, care cuprind o arie largă de sentimente și emoții, practic se referă la tot ce ne înconjoară și ne influențează viața.

Revine ca un lait motiv „*Cu fiecare clipă suntem mai săraci*” și deși „*Suntem puternici ca stânca sub soare, / Dar nu simțim decât prea târziu,*” în antiteză cu „*Că suntem mai fragili decât nisipul / Pe care-l spală marea dintr-o suflare / De ape. / Suntem mai vremelnici decât frunza, / Toamna, / Mai răătăciți decât pasărea în furtună / Și mai aproape de stingere decât lumânarea / Sub un suspin de lună.*”.

Tema existenței umane și inevitabilul sfârșit pare să o preocupe într-o mare măsură și autoarea caută noi forme poetice pentru a-și exprima această teamă. Privit atent fiecare cuvânt și cum este așezat ne arată clar că vrem sau nu vrem inevitabilul sfârșit este în noi, este înscris în codul nostru genetic. Această plecare, pentru mulți dintre noi, poate într-o lume mai bună, dar poeta în acest sens nu ne lasă să gândim și din punctul ei de vedere e fără speranță „*Dar în zbuciumul nostru uităm / Că de fapt coborâm în noapte / Și cu fiecare zi suntem mai departe / Și cu fiecare clipă suntem mai aproape...*”.

Poemul „**Cei ce nu aud**” lasă loc de interpretare, în primul rând te gândești că nu aud din motive medicale și în al doilea din motive specific umane, ca să fiu mai clar specific politicienilor noștri, care după ce sunt aleși nu mai aud vocea poporului. Iată cum câteva versuri ne arată frământarea interioară a autoarei „*Îmi voi desena vorbele / să le poată vedea cel ce nu aude, / cei ce nu aud... / Să le poată înțelege / și cei ce nu vor să asculte tăcând, / cei ce se ascultă în gând.*” și încheie dur ca o sentință, pe care nu o putem contesta „*Îmi voi întoarce privirile / de la toți cei ce nu văd și nu aud / decât vorbele lor / și gândurile pe care le macină / și le transformă / în scrum și în nor.*”.

Setea capătă conotații aparte și se extinde de la lipsa apei până la lumină „*Mi-e sete de apa rece de izvor, / Mi-e sete de cuvântul din ulcior, / Mi-e sete de dor și de mijloc de vară, / Mi-e sete de lumina de-afară.*”. Și nu se oprește aici, în limbaj poetic dorința se întrepătrunde cu

setea și cele două cuvinte împreunate sunt esența dorului nestăvilit „*Mi-e sete de viață și sete de ploaie...*” și „*Mi-e sete de tine și cântecul tău.*”.

Am descoperit un poem care reprezintă crezul după care se ghidează Liliana Badea „***Eu nu analizez lumina***”. Acest crez este orientat spre esența emoțiilor „*Eu vreau misterul de sub umbra*” și „*Eu vreau adâncul așteptării*”. În acest context nuanțează importanța și plăcerea căutării „*Nu-mi luați plăcerea căutării / Și nici mirarea din priviri.*”.

Ca și reper poetic și cultural, Eminescu reprezintă vârful acestei nații, care nu prea abundă în superlative morale. Modul cum a influențat și influențează generații de poeți ne arată starea atemporală a poeziei Marelui Român. Prin versuri simple transmite energia unei națiuni condensate în lacrimile lui Eminescu „*Nu e al meu, este al tuturor. / El vine din trecut, dar și din viitor. / Trăiește-acum, prezentu-l înconjoară, / E-un simplu om, este o-nțreagă țară.*”. Sincer mă așteptam la venerarea Poetului Nepereche și modul cum o spune generează emoție „*Este Luceafăr printre stele! / Ne luminează, veșnic rătăcitor prin ele. / Mă-nchin, cu sfioșenia menită celor sfinți, / L-a lui icoană albă venită din părinți.*”.

Pregătirea pentru marea plecare este emblematică pentru o persoană conștientă că tot ce există pe acest pământ are un început și un sfârșit, iar viața pendulează între aceste două puncte esențiale ale vieții. În acest sens autoarea își imaginează acest final plasat într-un decor poetic emoționant „*În dimineața aceea păsările nu au mai cântat, / În dimineața aceea florile și-au închis cupa, / În dimineața aceea râurile au încremenit / Și vântul a stat. / În dimineața aceea marea și-a oprit talazul, / În dimineața aceea norul și-a ascuns obrazul, / În dimineața aceea soarele și-a ascuns lumina / Și a încărunțit. / În dimineața aceea ne-am oprit cu toții / Din tot / Și am amuțit. / În dimineața aceea condeiul poetului / S-a oprit.*”.

Poate că trăim un timp în care tehnologia ne reduce romantismul și ne îndepărtează de esența umană. Am convingerea, că cei care vor citi cu inima și cu spiritul aceste trei cărți, vor privi cu alți ochi lumea ce ne înconjoară și vor simți acel fior lăuntric prin care autoarea ne spune clar: *sunt vie și vreau să vă arăt că exist și viața este unică și merită trăită și mai ales cunoscută în toată complexitatea ei...*

Nicolae TOMA

Prozator, poet, critic literar, jurnalist de investigație, editorialist

Membru al Uniunii Ziariștilor Profesioniști din România